Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (дата звернення 08.09.2026);
2. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Електронний ресурс: Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 10.09.2026);
3. Справа «Олександр Волков проти України». Електронний ресурс: Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_947#Text (дата звернення 10.09.2026);
4. Справа «Михайлова проти України». Електронний ресурс: Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d28#Text (дата звернення 10.09.2026).

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-670-9-7

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ: СПЕЦИФІЧНІ ВІДМІННОСТІ ТА СПОРІДНЕНІСТЬ ПОНЯТЬ

Боровик Людмила Андріївна
кандидат педагогічних наук, доцент,
академік Академії адміністративно-правових наук,
член-кореспондент Міжнародної кадрової академії,
проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності
Baltic Research Institute of Information Economic Area
м. Рига, Латвія

До ознак громадського контролю за діяльністю публічної адміністрації віднесено: незалежність суб'єкта контролю від контрольованого об'єкта; здійснення контролю у формах, передбачених законодавством; застосування переважно морально-правових, а не адміністративно-примусових засобів впливу; спрямованість на забезпечення публічного інтересу; можливість використання його результатів як підстави для здійснення інших видів публічного контролю, забезпечених державним примусом [1, с. 69–70]. Журналістське розслідування за своїм змістом і функціональним призначенням загалом відповідає наведеним ознакам, водночас характеризуючись істотною специфікою, яка дає підстави виокремити його з-поміж інших форм громадського контролю.

По-перше, на відміну від громадських рад і громадської експертизи, які є інституціоналізованими формами взаємодії громадськості з публічною адміністрацією та функціонують у процедурно визначеному зв'язку з відповідним органом влади [3, с. 72–74], журналістське розслідування здійснюється поза організаційними межами контрольованого суб'єкта. Редакція або журналіст самостійно визначають предмет, методи, джерельну базу та послідовність розслідування, а орган публічної адміністрації не наділений повноваженнями погоджувати його проведення чи впливати на зміст майбутньої публікації. Водночас така незалежність має передусім функціональний характер і не усуває можливих економічних, політичних або власницьких чинників впливу на діяльність окремих медіа.

По-друге, звернення громадян, електронні петиції та громадські слухання здебільшого ґрунтуються на вже сформульованій суспільній проблемі, відомому факті або визначеній вимозі до органу влади [2, с. 27–29]. Натомість журналістське розслідування має виразний проактивний характер: воно спрямоване на самостійне виявлення, зіставлення та перевірку фактів, які ще не набули публічного розголосу, а в окремих випадках навмисно приховуються зацікавленими особами. Тому контрольна функція журналістського розслідування реалізується не лише шляхом оцінювання вже відомих рішень або дій публічної адміністрації, а й через виявлення обставин, які без професійного пошуку могли б залишитися поза увагою суспільства й компетентних органів.

По-третє, безпосереднім результатом журналістського розслідування є не індивідуальне звернення, скарга чи експертний висновок, адресовані конкретному суб'єкту, а оприлюднений журналістський матеріал, розрахований на невизначене коло осіб. Саме публічність зумовлює його мультиплікативний ефект: після оприлюднення встановлених обставин до їх перевірки та оцінювання можуть долучитися інші суб'єкти громадського контролю, правоохоронні й контрольні органи, парламентські комітети, правозахисні організації та міжнародні інституції. Отже, журналіст не підміняє собою орган, уповноважений ухвалювати юридично обов'язкові рішення, проте створює інформаційні та суспільні передумови для належного інституційного реагування.

У цьому контексті заслуговує на підтримку позиція дослідників, які виокремлюють медіаконтроль, тобто контроль, здійснюваний за допомогою медіа, як самостійну безпосередню форму громадського контролю поряд із загальними зборами громадян, громадськими радами, публічними акціями та громадською експертизою [4, с. 126]. Водночас поняття медіаконтролю є ширшим за журналістське розслідування, оскільки охоплює різні способи висвітлення й суспільного оцінювання діяльності органів публічної адміністрації. Журналістське розслідування становить особливий, професійно й ресурсно складний різновид такого

контролю, якому притаманні самостійний пошук, зіставлення та перевірка прихованих або неочевидних фактів, а не лише відтворення чи коментування вже оприлюдненої інформації.

Література:

1. Семенишин М. О., Бесчастний В. М., Вітвіцький С. С., Ткаченко Р. О. Громадський контроль за діяльністю органів Національної поліції України: науково-практичний посібник. Київ: ВД «Дакор», 2020. 152 с.

2. Фурашев В. М., Корж І. Ф. Контроль громадянського суспільства за діяльністю публічної влади. Інформація і право. 2025. № 2(53). С. 23–33.

3. Неугодніков А. О. Громадський контроль за діяльністю суб'єктів публічної адміністрації: наближення до міжнародних стандартів. Lex Portus. 2019. № 6(20). С. 66–79.

4. Зражевська Н. І. Медіа як інструмент медіаконтролю і як засіб соціального примусу. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2022. № 1(49). С. 122–129. DOI: https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2022.1(49).18.

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-670-9-8

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бугера Олена Іванівна
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри менеджменту і маркетингу,
Київський національний лінгвістичний університет
м. Київ, Україна

Сучасний стан туристичної галузі України характеризується значними викликами, пов'язаними з необхідністю швидкої адаптації до нових реалій та відновлення туристичних потоків. При цьому, ключовою проблемою є недостатній рівень впровадження інноваційних технологій та цифрових рішень у туристичній сфері, що створює суттєвий розрив між можливостями галузі та очікуваннями сучасних туристів. Вирішення цієї проблеми потребує комплексного підходу до цифрової трансформації галузі, що включає як технологічні інновації, так і розвиток відповідних компетенцій персоналу та створення сприятливого середовища для впровадження інновацій у туристичній сфері [1, с. 217–218]. Важливим є